

[Mose Hansen.]

med tørre tal, synes for mig at pege på to ting, for det første at landbruget i al almindelighed og i dette tilfælde det mindre landbrug er ude i store økonomiske vanskeligheder, for det andet at disse vanskeligheder er kommet helt bag på den højtærede landbrugsminister og indkøbsforeningernes ledelse. Ellers ville beløbet på godt 28 mill. kr. i 1960 vel ikke være blevet fastsat til at gælde for en 10-årig periode. De 25 mill. kr., man nu søger om til brug inden for de nærmeste år, mener jeg vil være brugt i løbet af få år, for selv om indkøbsforeningerne kan forøge udlånsbeløbet gennem genudlåning ved hjælp af de afdrag, der kommer ind, vil der jo nok komme nye anmodninger til landbrugsministeriet om forhøjelse af beløbet. I modsat fald må indkøbsforeningerne i visse perioder lukke for udlån, da der ikke er flere penge i kassen.

Den stærke efterspørgsel efter lån i indkøbsforeningerne skyldes måske til dels den lave rente, der betales for disse lån; men jeg mener nu, at den egentlige årsag til det store lånebehov må søges i landbrugets likviditetsvanskeligheder og desuden i, at pengene ikke er til stede de steder, hvor de pågældende landmænd normalt skulle søge lån, fordi den private opsparing ikke er blevet fremmet. Staten har foretaget opsparingen i mange tilfælde og dermed overtaget udlånsopgaverne, og det finder mit parti forkert. Vi finder det betænkeligt, at landbruget, i dette tilfælde det mindre landbrug, skal være henvist til at søge statslån for at gennemføre mekanisering og rationalisering af bedrifterne. Efter den produktionsmæssige arbejdsindsats, der har været ydet ude i disse små bedrifter gennem årene, og de pågældende brugeres mådeholdne krav til tilværelsen og samfundet skulle disse landmænd i højere grad, end tilfældet er, have mulighed for til dels at være selvfinansierende. Kendsgerningerne viser beklageligvis noget andet, men det er afgjort ikke disse flittige landmænds skyld. Man har ved flere lejligheder i dag draget de mindre landbrugs muligheder fremover i tvivl. Jeg tror ikke, man skal sige, at det mindre landbrug afgjort ikke kan klare sig i den tid, der kommer, for man må gøre sig klart, at ved afskaffelse af det mindre land-

brug opnår man ikke en forbedring af rentabiliteten i det samlede landbrug.

Vi har den opfattelse, at den lånetrang, der nu er til stede, må dækkes ikke gennem indkøbsforeningerne, men gennem landbrugsrealkreditfond, hvor også det mindre landbrug har repræsentanter, som er med ved vurderingen og bedømmelsen af ejendommenes låneværdi samt mulighederne for lånernes tilbagebetalingsevne.

Det oplyses, at der gennem indkøbsforeningerne i sidste regnskabsår er købt ca. 2 000 traktorer. Jeg er ikke modstander af husmandsbrugenes mekanisering, men jeg er af den opfattelse, at der her begås ikke så få fejlinvesteringer. Mekanisering bliver ikke, det må erkendes, gennemført ved køb af traktorer. For mig at se bindes der alt for mange penge i mekaniseringen i forhold til arealet og den udnyttelsesgrad, maskinerne kan få. Jeg er derfor af den opfattelse, at mekaniseringen af det mindre landbrug i højere grad bør ske ved fællesmekanisering eller maskinstationer, og jeg har da også bemærket, at de foreslåede ændringer i loven bl. a. går ud på at rette på dette og tilskynde til fællesmekanisering; hvad jeg mener vil være rigtigt.

Forleden dag, da vi behandlede lovforslaget om en rapsordning, var det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen inde på mekanisering og fejlinvestering i landbruget, og jeg skal villigt indrømme, at der sikkert er steder, hvor der er sket fejlinvesteringer, og jeg tror, at dette i høj grad gælder det mindre landbrug, hvor man anskaffer en traktor i håb om, at man dermed er færdig med mekaniseringen.

Landbruget og i særdeleshed det mindre landbrug vil antagelig i de kommende år komme ud for visse strukturændringer, og mit parti er derfor af den opfattelse, at man, inden der skal tages stilling til den nye långivning, må fastlægge, hvorledes det mindre landbrug er tænkt indpasset i den fremtidige landbrugsstruktur, og dets produktionsmæssige placering.

Mit parti er også af den opfattelse, at de foreslåede låneforanstaltninger ikke forbedrer det mindre landbrugs stilling eller dets rentabilitet, således at der ved forbedret rentabilitet kunne blive mulighed for og råd til den lige så vigtige opgave: forbed-